

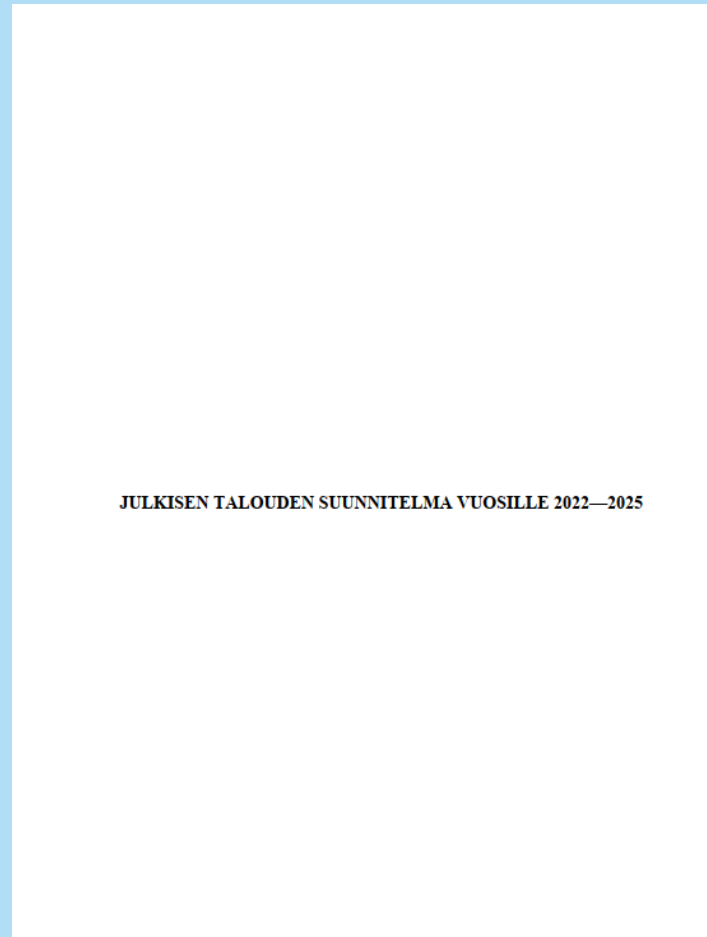
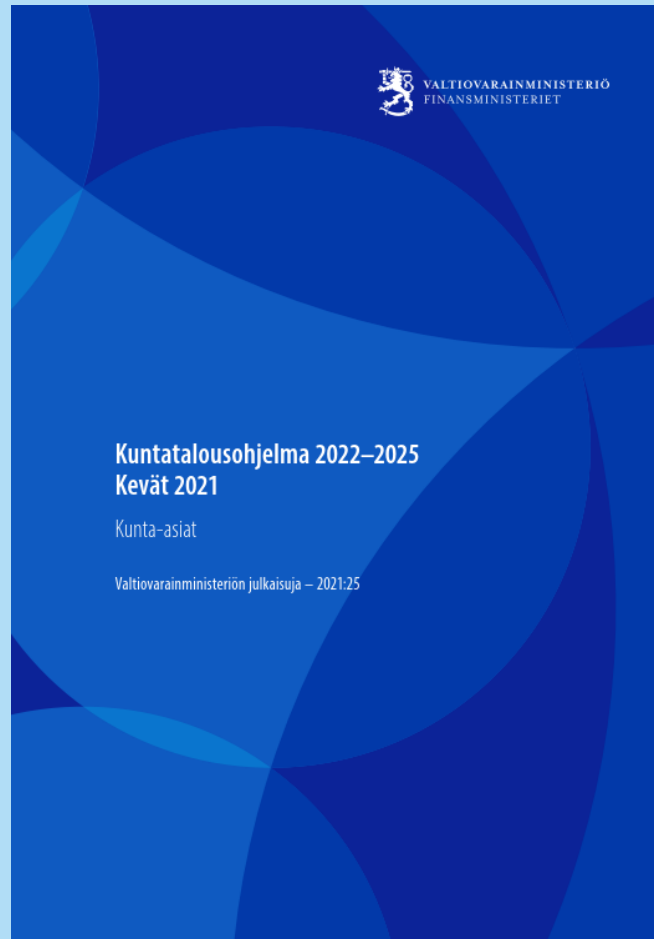
Kuntatalouden JTS-päätökset ja näkymät lähivuosille

Taloustorstai 17.6.2021

@MinnaPunakalio

**“Kehysriihipäätökset on puristettu
kevään kuntatalousohjelmaan, JTS:ään ja
VM:n suhdanne-ennusteeseen.”**

Keskeiset asiakirjat

Suuret JTS-linjat kuntapäätöksissä

Tavoite: Paikallishallinnon rahoitusasema saa olla vuonna 2023 korkeintaan -½ prosenttia BKT:sta.

Kuntien tehtävien laajennukset korvataan 100-prosenttisesti.

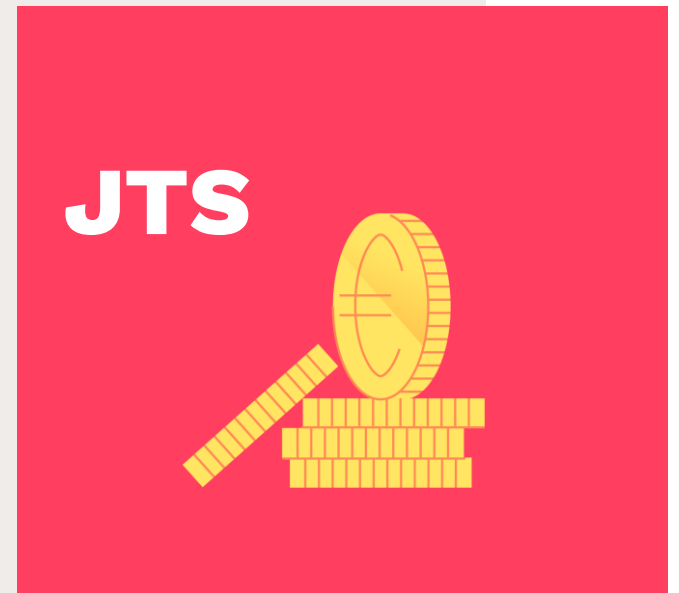
Kuntatalouden menorajoitteen seurannasta luovutaan.

Veroperusteisiin tehtävät muutokset kompensoidaan kunnille.

Koronaan liittyvät välittömät kustannukset korvataan kunnille.

Vos-prosentti laskee 23-24 prosentin tuntumaan 2022.

Sote-uudistus 2023-

Valtion kuntapäätökset 2022

- Kustannustenjaon tarkistuksen valtionosuusvaikutusta, +562 milj. euroa, ei huomioida 2022. => leikkaus, koska kuntataloutta tuettiin voimakkaasti vuonna 2020.
- Kuntien peruspalvelujen valtionosuuksien tasoa kuitenkin nostetaan kehyksessä n. 246 miljoonaa euroa vuonna 2022.
- Indeksikorotus tehdään, vaikutus +165 milj. euroa.
- Valtionosuuksina myönnettävät koronatuot poistuvat 2021. Koronaan liittyviä valtionavustuksia liukuu 2022 puolelle. Yhteisöveron korotettu jako-osuus päättyy 2021.
- Hallitusohjelman ja tulevaisuusinvestointien toimia jatketaan.
- Kiky-vähennys jää pysyväksi

**Uusi
vos-leikkaus
noin
300 milj. €**

**Muut toimet
katso
KTO
s. 48-77**

Valtion kuntapäätökset 2023

Sote-
siirroista
lisää
kto:ssa

- Sote-uudistus 2023 mullistaa kuntapäätökset
- Peruspalvelujen valtionosuuden kustannustenjaon tarkistusta ei tehdä 2023-2024
- Vuonna 2023 kuntien valtionosuutta lisätään noin 50 miljoonaa euroa. Summassa on huomioitu kehysriihessä linjattu 24 miljoonan euron kuntasopeutus (yht. 370 milj. euroa).
- Vos-indeksitarkistuksesta ei päätöstä

Valiokunnan mietintö StVM 16/2021 vp

sisällyttämistä pykälän uudeksi 2 momentiksi. Pykälän 2 momentti siirtyy täsmennettynä 3 momentiksi.

59 §. Kustannustenjaon tarkistusta koskeva siirtymäsäännös. Laskennallisia kustannuksia ei voida tarkistaa sellaisenaan kuntien valtionosuuksiin vuosina 2023—2025, koska sote-tehtävät eivät enää vuodesta 2023 lähtien sisälly kuntien valtionosuustehtäviin ja niiden kustannuspohjaan eli laskennallisiin kustannuksiin. Siirtymäsäännöstä on tämän vuoksi tarpeen muuttaa.

Tämän vuoksi ehdotetaan, että kustannustenjaon tarkistusta ei tehtäisi lainkaan vuosina 2023—2024, vaan lain tultua voimaan ensimmäinen kustannustenjaon tarkistus tehtäisiin vuodelle 2025, perustuen vuoden 2023 poikkileikkaustilanteeseen. Vuosien 2020—2022 tilannetta ei siis huomioidaisi tarkistuksissa. Vuoden 2025 kuntien peruspalveluiden valtionosuuksiin tehtävässä kustannustenjaon tarkistuksessa tarkistettaisiin näin ensimmäisen kerran uuden järjestelmän mukainen laskennallisten ja toteutuneiden kustannusten pohja. Tarkistuksessa käytettäisiin kahden vuoden takaisia tietoja kolmen vuoden viiveen sijasta.

Vuosien 2012-2023 leikkausten vaikutus kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen

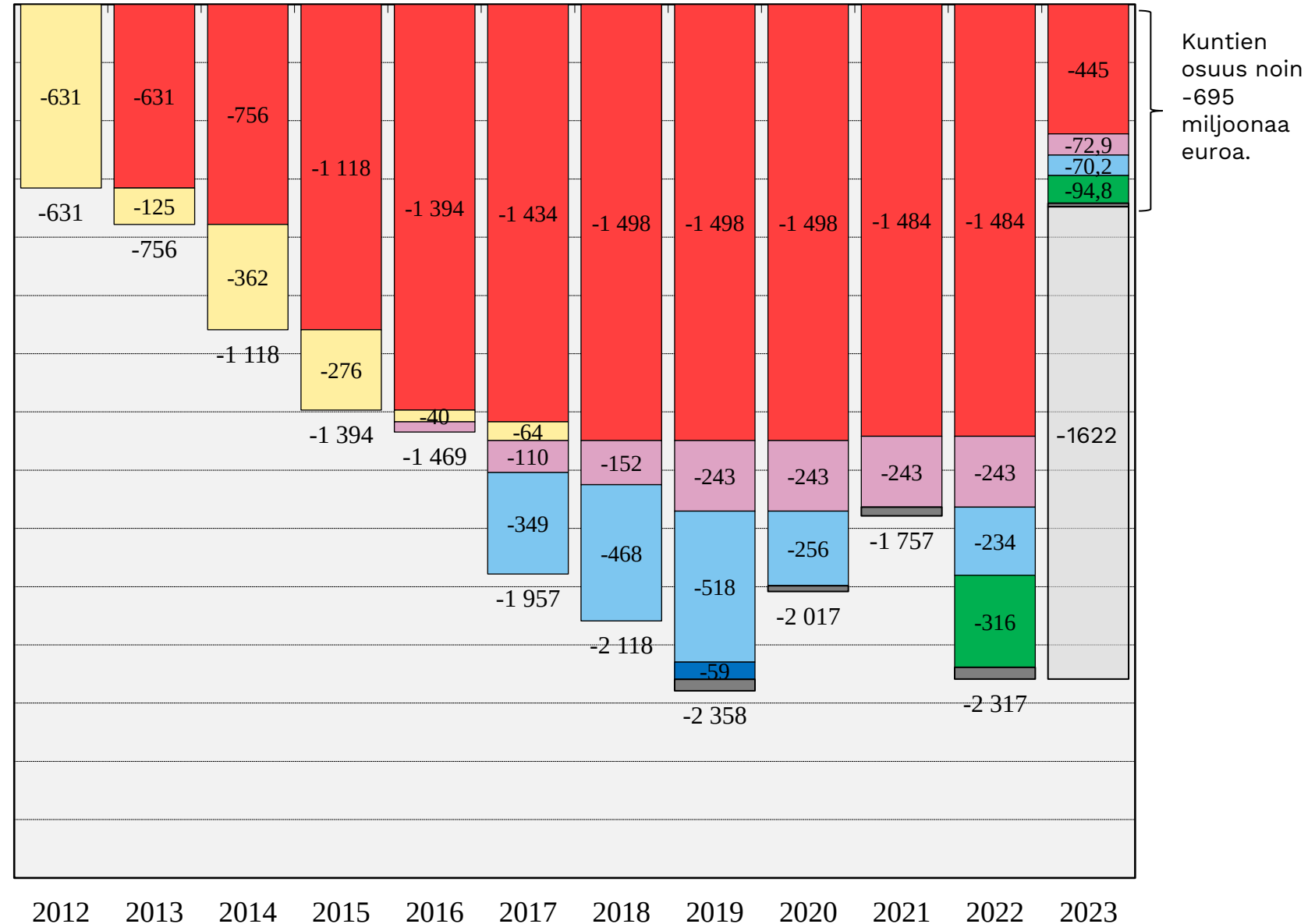
milj. €

Lähde: Kuntaliitto

Päivitetty: 26.5.2021 MM

Sote-uudistus huomioiden vuodesta 2023 alkaen

- Ko. vuoden uusi valtionosuusleikkaus
- Aikaisempien leikkausten kumulatiivinen summa
- Indeksikorotusten jäädyttäminen
- Kiky-sopimukseen perustuva leikkaus
- Kustannustenjaon tarkistuksen ylimääräinen kiky-leikkaus (59 milj. €)
- Digitalisaatorahan, harkkarien ja yhdistymisavustusten rahoitus (yht. 20-40 milj.€)
- Kustannustenjaon tarkistuksesta maksamatta jätetty osuus (316 m€)

Kuntatalouden näkymät

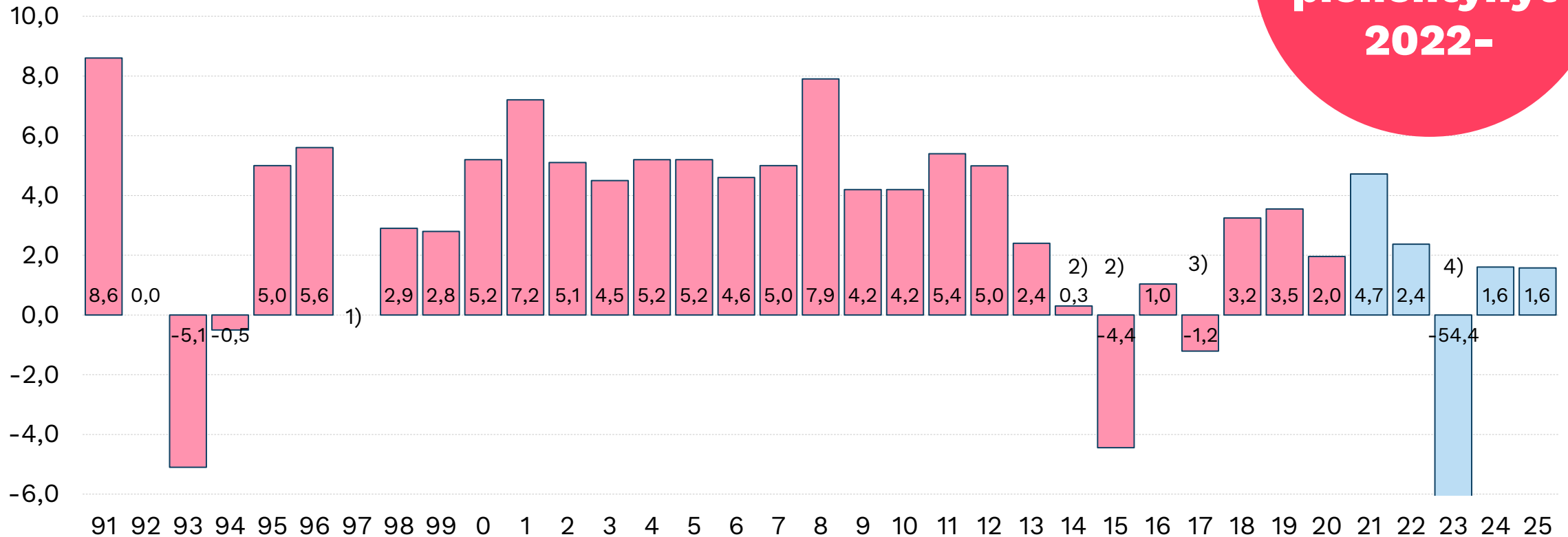
**”Kuntatalouden näkymät
ovat vahvistuneet.”**

Kehitysarvioon on vaikuttanut

- Talouden elpyminen, odotettua paremmin toteutuneet verokertymät
- Koronan tautitapaukset, rajoitustoimet ja valtion koronatuot
- Hallituksen päätökset kuntien tehtävämuutoksista, muut riihipäätökset
- Sote-uudistus v. 2023 lähtien
- Maltillinen kulukehitys, kuntien omat sopeutustoimet (250 milj. euroa 2021), palkankorotusten suuruus
- Palvelutarpeen laskennallinen kasvu

Kuntien ja kuntayhtymien toimintakulujen kasvu-%

Kasvu on pienentynyt 2022-

1) Mm. opetustoimen ylläpitäjämallin johdosta vuosi 1997 ei ole vertailukelpoinen aikaisempien vuosien kanssa

2) Vuosina 2014-2015 toimintamenojen kasvua hidastaa kunnallisten ammattikorkeakoulujen sekä liikelaitosten yhtiöittäminen. Lisäksi vuonna 2015 menojen tasoon vaikuttaa tilastouudistus. Ilman näitä toimenpiteitä kasvu vuosina 2014 ja 2015 noin 1 %.

3) Vuonna 2017 toimintamenoissa näkyy perustoimeentulotuen maksatuksen ja laskutuksen siirto Kelalle sekä kiky-sopimus. Ilman näitä toimenpiteitä kasvu olisi noin 1 %.

4) Sote-uudistus vähentää kuntien toimintakuluja.

Lähde: Vuodet 2019 ja 2020 Tilastokeskus,
Vuosien 2021-2025 arviot VM 12.5.2021

Kuntien tulopuolella ylöspäin suuntautuneita korjauksia

- Kuntatalouden toimintatulot nousevat 2021 odotettua enemmän (1,5 miljardia euroa), sillä koronatukia kohdennetaan valtionavustuksiin.
 - Koronaepidemian pitkittyminen ja rajoitustoimenpiteet hidastavat kuitenkin maksu- ja myyntituloja noin 200 milj. eurolla.
- Kuntatalouden toimintakate heikkenee vuonna 2021 kuitenkin noin 1,3 prosenttia edellisvuodesta.
- Elpyminen on nostanut verotuloennusteita
- EU:n elpymis- ja palautumisvälineestä suunnataan rahoitusta hoito-, kuntoutus- ja palveluvelan purkamiseksi noin 30 milj. vuodelle 2021 ja 100 milj. euroa vuodelle 2022.

**Koronatuet
ovat
kasvaneet
2021**

**Verotulo-
ennuste
on parantunut**

Kuntasektorin vuosikate ja tilikauden tulos

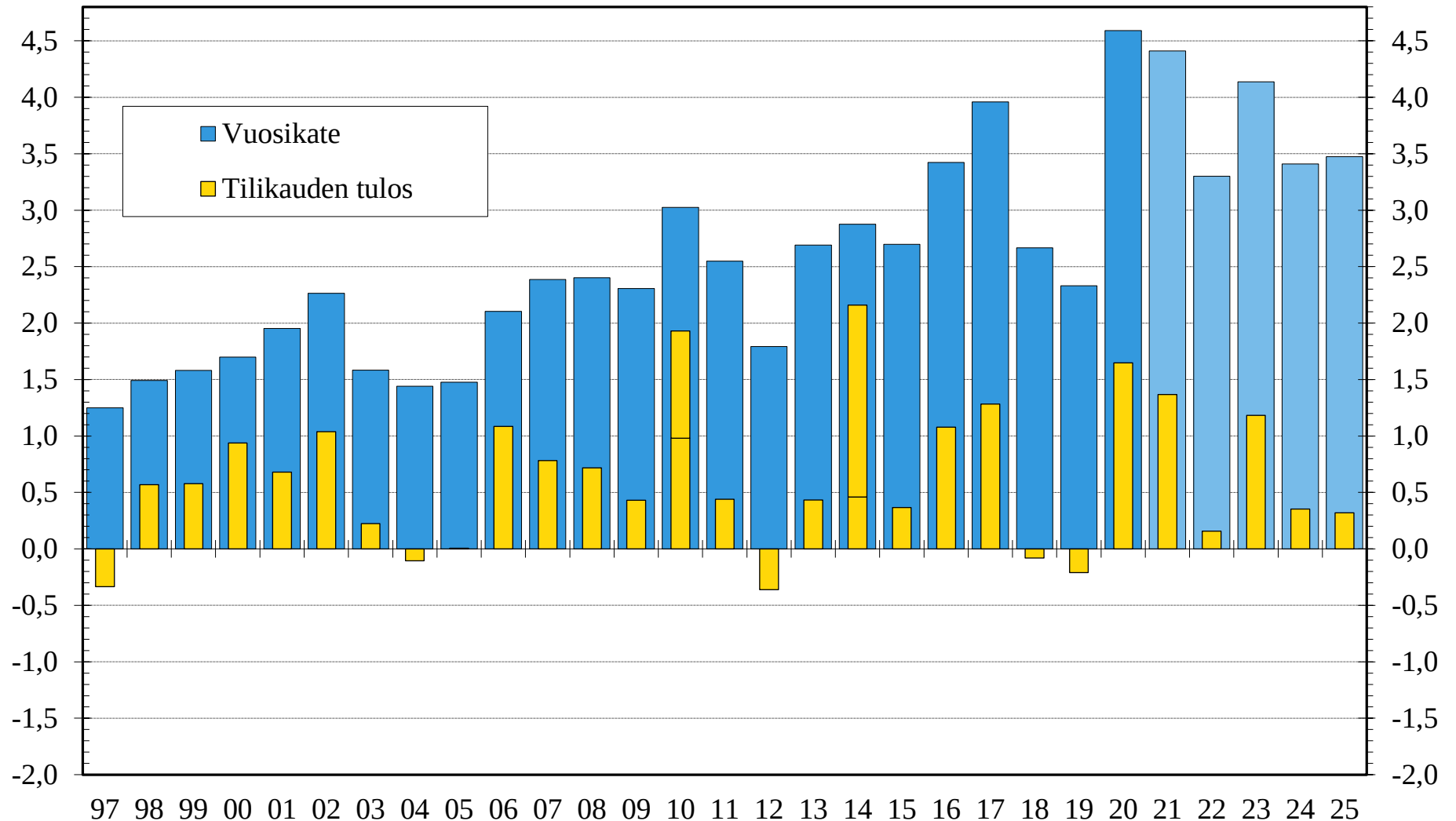
painelaskelman¹⁾ mukaan, mrd.€

Vuonna 2010 tulos sisältää HSY:n perustamisesta johtuvaa pk-seudun kuntien kirjanpidollista myyntivoittoa 0,95 mrd. euroa.

Vuonna 2014 kunnallisten liikelaitosten yhtiöittäminen paransi tilikauden tulosta 1,7 mrd. euroa.

Vuosien 2016 ja 2017 vuosikatetta vahvistivat kiky-lomarahaleikkaus ja työnantajamaksujen alennukset. Kiky-säästöt leikattiin täysimääräisinä vuosina 2018-2019.

Vuonna 2020 vuosikatetta vahvistaa noin 3 miljardin euron koronatuki kunnille ja sairaanhoitopiireille. Vuodelle 2021 myönnetty koronatuen määrä on vajaa kaksi miljardia euroa.

Kuntien ja kuntayhtymien talous

painelaskelman¹⁾ mukaan, mrd.€

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Toimintakate	-29,84	-30,76	-31,16	-33,04	-12,85	-13,09	-13,33
Verotulot	23,02	23,93	25,15	25,43	13,42	12,84	13,10
Valtionosuudet	8,68	11,03	10,01	10,53	3,13	3,22	3,29
Rahoitustuotot ja kulut, netto	0,36	0,39	0,41	0,38	0,44	0,44	0,41
Vuosikate	2,22	4,59	4,41	3,30	4,14	3,41	3,47
Poistot	-2,94	-3,02	-3,12	-3,22	-3,04	-3,14	-3,24
Satunnaiset erät, netto	0,40	0,08	0,08	0,08	0,08	0,08	0,08
Tilikauden tulos	-0,32	1,65	1,37	0,16	1,18	0,35	0,32
Tulorah. korjauserät	-0,89	-0,45	-0,45	-0,45	-0,45	-0,45	-0,45
Tulorahoitus, netto	1,73	4,23	4,05	2,93	3,77	3,04	3,11
Investoinnit, netto	-4,05	-4,73	-4,77	-4,78	-3,94	-3,99	-4,08
Rahoitusjäämä ¹⁾	-2,32	-0,50	-0,73	-1,85	-0,17	-0,95	-0,98
Lainakanta	21,94	23,47	24,16	25,98	21,51	22,43	23,37
Rahavarat	6,31	7,86	7,86	7,86	7,36	7,36	7,36

1) Rahoitusjäämä = Toiminnan ja investointien rahavirta = Tulorahoitus + investoinnit, netto
Tulorahoitus = Vuosikate + satunnaiset erät, netto + tulorahoituksen korjauserät

Huomioita kehitysarviosta

- Hybridistrategiaan liittyvien koronakorvausten ajoittuminen ja määrä
- Kuntien valtionosuuksien leikkaukset aloitettiin jo kehysriihessä, uusia tulee
- Verotulojen kehitykseen liittyy alaspäin suuntaisia riskejä
- Menokehitys on arvioitu maltilliseksi. Ei sisällä esim. sote-muutostkustannuksia
- Julkisen sektorin velvoitteiden laajentamiseen ei ole kehyksissä tarpeeksi määrärahoja
- Tulevat sopeutuspäätökset
- Kehitysarvion loppuvuodet ovat erittäin epävarmoja

**Koronapandemian
aiheuttamat kustannukset**

2

**miljardia euroa
vuosina 2021-2023**

**“VM julkistaa 17.6.
suhdanne-ennusteen.
Budjetointia auttavista
uusista ennusteista
tulossa katsaus
pääekonomistin
palstalle.”**

Minna Punakallio
pääekonomisti
@MinnaPunakallio

Lisätietoa

Kansantalouden ennusteet vuodelle 2021

Laitos	Julkaisu- ajankohta 2021	BKT, muutos %	Työttö- myys- aste, %	Ansiotas- indeksin muutos, %	Inflaatio, %
Hypo	tammikuu	3,2	8,0	2,0	1,0
ETLA	maaliskuu	3,0	7,5	2,2	1,3
PTT	maaliskuu	2,5	7,7	2,2	2,0
PT	huhtikuu	2,5	7,4	2,3	1,3
Swedbank	huhtikuu	3,0	7,4	..	1,3
Handelsbanken	huhtikuu	2,8	7,8	2,3	1,6
Nordea	toukokuu	3,0	7,6	2,0	1,6
VM	toukokuu	2,6	7,8	2,7	1,4
OP	toukokuu	3,3	7,6	2,5	1,5
Euroopan komissio	toukokuu	2,7	7,6	..	..
OECD	toukokuu	2,6	7,7	..	..
Kuntarahoitus	kesäkuu	2,7	7,6	..	1,9
Danske Bank	kesäkuu	2,6	7,7	2,5	1,7
Suomen Pankki	kesäkuu	2,9	7,7	2,3	1,7

Kansantalouden ennusteet vuodelle 2022

Laitos	Julkaisu- ajankohta 2021	BKT, muutos %	Työttö- myys- aste, %	Ansiotaso- indeksin muutos, %	Inflaatio, %
Hypo	tammikuu	2,5	7,5	2,0	1,0
ETLA	maaliskuu	2,4	7,2	2,1	1,2
PTT	maaliskuu	3,5	7,3	3,0	1,2
PT	huhtikuu	3,1	6,9	1,8	1,2
Swedbank	huhtikuu	2,8	7,0	..	1,4
Handelsbanken	huhtikuu	3,0	7,3	2,0	1,4
Nordea	toukokuu	3,0	7,0	2,0	1,5
VM	toukokuu	2,5	7,2	2,5	1,5
OP	toukokuu	3,0	7,0	2,0	1,2
Euroopan komissio	toukokuu	2,8	7,2	..	..
OECD	toukokuu	2,7	7,0	..	..
Kuntarahoitus	kesäkuu	3,0	7,1	..	1,7
Danske Bank	kesäkuu	2,9	7,1	2,7	1,6
Suomen Pankki	kesäkuu	3,0	6,9	2,0	1,4

Kansantalouden ennusteet vuodelle 2023

Laitos	Julkaisu- ajankohta 2021	BKT, muutos %	Työttö- myys- aste, %	Ansiotaso- indeksin muutos, %	Inflaatio, %
ETLA	maaliskuu	1,7	7,0	2,1	1,2
PT	huhtikuu	1,4	6,7	2,3	1,1
Handelsbanken	toukokuu	1,8	6,6	2,0	1,6
VM	toukokuu	1,5	6,9	2,5	1,7
Suomen Pankki	kesäkuu	1,3	6,7	2,3	1,6

The background features abstract, organic shapes created with pinkish-red ink. There are large, irregular splatters and some more defined, circular brushstrokes, giving it a textured, artistic feel. The colors range from a light, dusty pink to a deeper, more saturated red.

**KUNTA
LIITTO**